

Voordracht voor de Staf Noord Gezamenlijk van 13 december 2021

Portefeuille
Agendapunt

Stadsdeel Noord (105)
Bo

Onderwerp

Stand van zaken Regio Deal Zaan IJ.

Gevraagde beslispunten

1. Instemmen met de koers / te zetten stappen voor de Regio Deal zoals beschreven in 'voortuitblik'
2. Beslissen onder welke portefeuille de Regio Deal ondergebracht wordt

---

Onderbouwing beslispunten

Achtergrond

In de Regio ZaanIJ groeien twee steden naar elkaar toe. De gemeenten Zaanstad en Amsterdam liggen als het ware 'met de rug naar elkaar toe'. Door de aankomende verdichting in onder meer Achtersluispolder (Zaanstad) en Haven Stad (Amsterdam) is dit aan het omdraaien. De steden komen meer met de gezichten naar elkaar te liggen.

Dat betekent dat er manieren nodig zijn om de bestaande wijken van de steden Zaanstad en Amsterdam ook voordeel te laten hebben van deze ontwikkeling. Binnen de context dat de stedelijke weefsels (als Achtersluispolder, Haven Stad en een toekomstige Hoogwaardige OV-verbinding) in elkaar gaan grijpen. Op dit moment is er sprake van relatief 'harde' grenzen tussen bijvoorbeeld Cornelis Douwes, de Noorder IJplas, Achtersluispolder en de groene veenweidegebieden in Oostzaan. Een voorbeeld is de 'staccato' aansluiting van het fietspad langs de NIJP op het Cornelis Douwes-gebied. Deze ontwikkelingen op het gebied van verstedelijking zijn - onder andere - aanleiding om samen te werken in de Regio Deal ZaanIJ.

In december 2019 startte de Regio Deal ZaanIJ. De Regio Deal is een samenwerking tussen de Regiopartijen en het Rijk. De Regiopartijen zijn de gemeenten Oostzaan, Zaanstad, Amsterdam en de provincie Noord-Holland. De gemeente Zaanstad is de coördinerende gemeente. De departementen die deelnemen aan de Regio Deal zijn LNV, BZK, JenV en OCW (specifiek: de minister van basisonderwijs). LNV is het coördinerende departement namens het Rijk.

Het doel van de Regio Deal is het vergroten van de 'brede welvaart' in de regio. We volgen de definitie van Brede Welvaart die het Planbureau voor de Leefomgeving hanteert.

"Brede welvaart omvat alles wat mensen van waarde vinden. Het is daarmee veel meer dan alleen inkomen of, op geaggregeerd nationaal niveau, het Bruto Binnenlands Product (BBP). Naast materiële welvaart gaat het ook om gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, politieke uitingsvrijheid, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid. Bovendien betreft het niet alleen de kwaliteit van leven in het 'hier en nu', maar ook de gevolgen daarvan voor het welzijn van mensen 'elders' (buiten de regio) en 'later' (toekomstige generaties)."

De wijken die in de Regio Deal zijn genoemd zijn de wijken Poelenburg, Peldersveld (Zaanstad), Molenwijk en Tuindorp Oostzaan (Amsterdam).

De Regio Deal bestaat uit drie pijlers: Leefkwaliteit en groen, Ontplooiingskansen en Ondernijming. De resultaten van deze pijlers zijn niet gelijk verdeeld over de Regiopartners. In zijn algemeenheid komen de resultaten van de pijler Leefkwaliteit en Groen ten bate van

Amsterdam. De baten van de pijlers Ontplooiingskansen en Ondernijning ten bate van de gemeente Zaanstad.

Hieronder leest u de stand van zaken, maar alleen voor die onderdelen die voor de gemeente Amsterdam relevant zijn.

De Regio Deal ZaanIJ is eerder geagendeerd op het Vrijdag DB van 16 april 2021.

Participatie en communicatie

Participatie en communicatie zijn van toepassing voor Pijler 1 en 2. Gezien het thema van Pijler 3 (ondernijning) zijn participatie en communicatie op dit moment geen thema daar.

In Pijler 1 is het programma Groen en Sociaal in de kern participatief opgezet. In de eerste fase is het netwerk met relevante partijen in de wijk opgebouwd in samenwerking met het gebiedsteam. Vervolgens zijn daar initiatieven opgehaald. Doel van het programma is groen als verbinder in te zetten in omgevingen dicht bij de leefwereld van inwoners. Bij alle initiatieven is aandacht voor borging door de initiatiefnemer of inwoners. Bij het project Dam-tot-dam fietsverbinding heeft participatie de aandacht van het project. Het ontwerpend onderzoek is in ontwikkeling. We betrekken op dit moment expertise van het Rijk (RVO, Duurzaam Door & CRA) voor de opzet van het onderzoek. Betrekken van inwoners is een randvoorwaarde. Hier is, gezien de samenstelling van de wijken, meer voor nodig dan 'klassieke' ontwerpateliers. We verkennen de mogelijkheid instrumenten in te zetten uit (service) design thinking. Het doel is het beter in kaart brengen van de leefwereld van de inwoners van deze wijken. Dat zou een innovatieve combinatie zijn in combinatie met ontwerpend onderzoeken.

In Pijler 2 is participatie met inwoners geen direct thema. Wel vindt samenwerking plaats tussen gemeente Zaanstad, Amsterdam-Noord, WSP groot Amsterdam, WSP Zaanstreek Waterland, Regionaal werkcentrum & Werkom. Veban en OVZZ zien potentie en willen samenwerken in NetwerkenWerkt! Het betrekken van sleutelpersonen is een van de ambities voor 2022.

Stand van Zaken

Pijler 1 – Leefkwaliteit en groen

Programma Groen en Sociaal

Het programma Groen en Sociaal is in 2020 gestart met het aantrekken van een deeltijd programmamanager van IVN. Deze heeft, met behulp van de gebiedsmakelaars, een netwerk opgebouwd van bewoners en partijen die in de wijk actief zijn op dit thema. Samen met hen zijn er tot nu xx initiatieven ingediend die dicht bij de leefwereld van de inwoners en gebruikers staan. Ze hebben impact op het dagelijks leven van de inwoners en gebruikers. De ingediende initiatieven zijn in uitvoering zijn of gaan uitgevoerd worden (nu in voorbereidingsfase). Een voorbeeld is het vergroenen van het schoolplein IKC De Krijtmolen op 8 maart^[1]. Deze school is op 10 november uitgeroepen tot "groenste school van Noord-Holland".^[2] Het overzicht met initiatieven is te vinden op deze kaart. Zie ook de lijst hieronder.

2020

1. Groen Kapitaal
2. Molenwijk to GO (is van naam veranderd naar Rondje Molenwijk)
3. Voedselbosje Krijtmolen
4. Voedselbosje Tuindorp Oostzaan
5. Educatieve route Kleurenpracht (school)

6. Vergroening obb Krijtmolen (school)
7. Vergroening obb Twiske (school)
- 2021
8. Vergroeningscoach ZNMC
9. Tegels er uit, Groen er in
10. Gezond Natuurwandelen Poelenburg en Peldersveld
11. Vergroening Tijstroom (school)
12. Vergroening Kleurenpracht (school)
13. Vergroening Paus Joannes (school)
14. Vergroening De Windroos (school)
15. Vergroening Tamarinde (school)

[1] Zie: <https://platform.groenkapitaal.nl/leerlingen-planten-voedselbosje-de-krijtmolen/>

[2] Zie: <https://www.amsterdam.nl/nieuws/nieuwsoverzicht/slimmer-gelukkiger-groen-schoolplein/>

Daarnaast zijn we in gesprek over het ondersteunen van de programmering van Diereneiland als een van de icoonprojecten in dit programma. (Het andere icoonproject is 'Waterspelen' in Zaanstad.)

Het programma omvat € 900.000,- en bestaat uit Rijksmiddelen (Regio-envelop). Het programma vindt plaats in de gemeenten Amsterdam en Zaanstad.

De impact van corona op dit programma is dat gezamenlijke bijeenkomsten, zoals bijvoorbeeld een plantdag waar leerlingen, ouders en docenten helpen bij het vergroenen van schoolpleinen, niet door konden gaan. In aangepaste vorm was er een plantdag met leerlingen. Inmiddels is er voor het vergroenen van de schoolpleinen wel een kick-off geweest met documenten. Corona had geen impact op het ophalen van initiatieven in de wijken bij partners.

Dam-tot-dam fietsverbinding

De Regio Deal levert een bijdrage aan de Dam-tot-dam fietsverbinding langs de zuidkant van de Noorder IJplas (NIJP). De bijdrage heeft als doel in de verbinding meer natuurinclusief aan te leggen. En er voor te zorgen dat het voor inwoners en gebruikers niet alleen aantrekkelijk is om over te fietsen, maar ook aantrekkelijk om te verblijven.

De bijdrage omvat € 1.700.000,- en bestaat uit een deel Rijksmiddelen (Regio-envelop) en provinciale co-financiering van de Regio Deal. Realisatie start naar verwachting in 2023. Andere financiers zijn de VRA, gemeente Amsterdam en de gemeente Zaanstad. De gemeente Amsterdam is trekker en penvoerder van het project.

Ontwerpend onderzoek (Lange Termijn Ontwerp Opgave)

Het doel van het ontwerpend onderzoek is om maatregelen (fysieke ingrepen) te identificeren die de 'ongedeelde wijk / stad' stimuleren, ter voorkoming van het risico op het ontstaan van een 'metropool van twee snelheden'. En drie maatregelen te realiseren. Ofwel het vergroten van de brede welvaart in de bestaande stad om de kloof tussen de nieuwe stad nog vóór de realisatie van de nieuwe stad te verkleinen. De inwoners van de bestaande wijken een zetje in de rug te geven.

In gesprekken tussen Rijk en Regio blijkt dat de bijdrage aan Pijler 1 vanuit de Regio-envelop (Rijk) een bijdrage inclusief b.t.w. is. De Regiopartners verkeerden in de

veronderstelling dat de bijdrage exclusief b.t.w. is, zoals te doen gebruikelijk bij rijksuitkeringen, rijkssubsidies en de subsidies die gemeenten zelf verstrekken. Vanuit de Regio-envelop blijkt geen ruimte om dat verschil aan te vullen, aangezien de middelen van de Regio-envelop uitgeput zijn. Dit betekent een negatief verschil van € 480.000,- voor het uitvoeren van het ontwerpend onderzoek.

Het Rijk (de dealmaker) heeft aangegeven dat er bereidheid is om te onderzoeken of andere programma's ondersteunend kunnen zijn aan de doelen van de RD. Op dit moment ligt bij het Rijk de hulpvraag samen te zoeken naar aanvullende middelen.

Daarnaast is in de regio bij gemeenten een capaciteitsvraag neergelegd voor het uitvoeren van het ontwerpend onderzoek (projectleiding en ontwerpkracht). Dit heeft nog niet geleid tot een positief resultaat. De provincie heeft ontwerpcapaciteit beschikbaar gesteld, evenals een bijdrage van de PARK toegezegd.

Op dit moment verkennen we samenwerking met het CRA (CoP Landschap als Vestigingsvoorwaarde) en RVO (Duurzaam Door, deelname aan Regionale Transitiewerkplaats) in het ontwerpend onderzoek.

Pijler 2 – Ontplooingskansen

Banenplan ZaanIJ

Er is veel vertraging in dit project ontstaan door de coronacrisis, en er is lang gezocht naar hoe de samenwerking kan worden vormgegeven. Nu zijn we concreet aan de slag met het opzetten van inlooppunten in de wijken. Ook is er een Banenplan voor Amsterdam-Noord in uitvoering.

Techgrounds

Er was sprake van dat TechGrounds ook actief inwoners van Amsterdam-Noord zou werven voor opleidingen en er mogelijk een locatie zou komen in Amsterdam-Noord. Onder invloed van corona zijn de opleidingen gedigitaliseerd. Er is geen locatie in Amsterdam-Noord. Gerichte werving in Amsterdam-Noord heeft niet plaatsgevonden, omdat zij door corona hun inspanningen met name hebben gericht op het omzetten van het aanbod naar een digitaal aanbod. In Zaanstad is online gestart en wordt nu gezocht naar een fysieke locatie.

Pijler 3 – Ondernijning

Samenwerking (aan RIEC-casussen)

In mei 2021 is een eerste kennismaking geweest tussen de gemeente Amsterdam en de gemeente Zaanstad. Op dit moment wordt een vervolg gepland om tussen gemeenten en met politie uit te wisselen op welke onderwerpen er raakvlakken zitten. Op basis daarvan geven we samenwerking verder vorm. Er is contact met Zicht op ondernijning (BZK) om te zien wat het dashboard kan betekenen.

Vooruitblik

De Regio Deal heeft een looptijd tot en met juni 2023. De Regio gaat verlenging van de Regio Deal aanvragen. De aanleiding is het Huis van de Wijk (Zaanstad) dat later wordt gerealiseerd dan gepland. Een tweede aanleiding is dat het op een passende manier realiseren van de Verlengde Leertijd in Zaanstad meer tijd kost dan verwacht.

De ambities voor 2022 op de onderdelen die in Amsterdam spelen zijn de volgende.

In Pijler 1 het doorgaan met uitvoeren van het Programma Groen en Sociaal. Met name het uitvoeren van het 'icoonproject' waarmee de Regio Deal een bijdrage levert aan de programmering van het vernieuwde Diereneiland. Op dit moment wordt door het project Diereneiland met een programmeringswerkgroep (participatie) gewerkt aan het

maken van een passend voorstel om aanspraak te maken op middelen uit het programma Groen en Sociaal. Op 9 november stemde ook de gemeenteraad van Zaanstad in met de fietsverbinding. Hiermee is de bestuurlijke besluitvorming afgerond. In 2022 loopt de aanbesteding voor de Dam-tot-dam fietsverbinding. Volgens planning vindt in 2023 en 2024 realisatie plaats. In 2022 vindt het ontwerpend onderzoek plaats, wat moet leiden tot drie (ideeën voor) fysieke ingrepen in de regio om stad-land beter met elkaar te verbinden. Mogelijk start de realisatie van die ingrepen in 2022. Dit hangt onder andere af van de beschikbare capaciteit bij de gemeenten in de Regio en de middelen die mogelijk via het Rijk beschikbaar komen.

In Pijler 2 wordt de samenwerking voortgezet. Voor het Banenplan ZaanIJ wordt samengewerkt door de gemeente Zaanstad, Amsterdam-Noord, WSP groot Amsterdam, WSP Zaanstreek Waterland, Regionaal werkcentrum & Werkom. Veban en OVZZ zien potentie en willen samenwerken in NetwerkenWerkt! ZaanIJ. Dit netwerk kan partner zijn voor diverse werkgelegenheidsprojecten in het gebied. Afgesproken is dat Amsterdam-Noord en Zaanstad beiden een eigen plan van aanpak opstellen voor een punt in de wijk en gezamenlijk met de volgende punten aan de slag gaan:

- Werkgeversbenadering
- Hoe elkaars instrumentarium te gebruiken
- Hoe krijgen we de doelgroep in beeld
- Wat zijn de opties als het gaat om inzet van de sleutelfiguren.

In Pijler 3 vindt op 17 december 2021 een tweede bijeenkomst plaats. Tijdens deze bijeenkomst maken de gemeente Zaanstad, gemeente Amsterdam, Politie Amsterdam-Amstelland en Politie Zaanstreek-Waterland nadere afspraken over de samenwerking en uitvoering op gezamenlijke onderwerpen en RIEC-casussen.

Volgende processtappen

- Geen

Advies / afstemming

NVT

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2021-132287	Staf Noord Gezamenlijk Voordracht (pdf)

Behandelend ambtenaar of indienend raadslid (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

5.1.2,e 5.1.2,e @amsterdam.nl, 5.1.2,e

Uitslag
